

Arqueles Vela

Slečna Atakd'alej

Preklad Lucia Duero

f.a.c.e

Lucia Duero

predstavuje: Arqueles Vela

Keď som pred niekoľkými rokmi narazila na dielo Arquelesa Vela, zaujalo ma jeho netradičné používanie jazyka, komplexné metafory, ktoré zostrojuje, častá absurdita a pochybovanie o tom, čo je skutočné, reálne. Práve do invenčného jazyka a jedinečného vnímania sveta sa sústredili všetky problémy, ktoré preklad tohto diela priniesol: ťažko predstaviteľné obrazy, neexistujúce slová, ktoré Vela vytváral kombinovaním dvoch alebo viacerých slov, až získal výrazy, ktorým rozumeli len jeho blízki spolupracovníci a ktoré nemožno dohľadať v žiadnom slovníku. S mnohými sú oboznámení akademici zaoberajúci sa Velovým dielom, alebo sa to aspoň domnievajú, no nikdy nejde o stopercentne správnu interpretáciu, skôr o pravdepodobný odhad. Koniec koncov, jediná či absolútna interpretácia sa dá dosiahnuť málokedy a nie je ani vlastným cieľom literatúry. Každý text aj jeho autor sú samostatným univerzom a takým je tiež prekladateľ a čitateľ, ktorí prinášajú svoju verziu reality a jazyka.

Lucia Duero

Fiktívny zločin

(úryvok)

2

NA DIVÁNE mala smrť podobu a črty nehôd, aké vie vyprovokovať len podvedomie...

Žiadne násilie, žiaden tlak ju neprinútil oprieť sa o okraj udalostí. Na záhyboch šiat sa odrážal súhlasný postoj a dokonca akási náhodná nenútenosť, akoby sama pristúpila na zločin.

Zdalo sa, že mŕtva bola sústredená v póze, ktorú si sama vybrala...

Všetky názny zločinu sa strácali v polohe, v ktorej zostalo telo po údajnej tragédii a ktorá oživovala jeho nehybnosť.

Pery, natreté posledným „rouge-om“ koketérie, boli pootvorené, podčiarkovali vety, ktoré bezpochyby prinútili zločinca k radikálnemu a rozpačitému rozhodnutiu.

Zločin bol spáchaný bez zámeru bez zrady bez zisku... Bol to hypotetický zločin...

Ruky zostali otočené k svetovým stranám udalostí a ako krídla mlynov ukazovali smer nešťastného vetra, ktorý ich miatol...

Mŕtvola smaltovaná živostou pokožky vyzerala, akoby trpela iba zmenou vzduchu, a ne-prestávala sa držať pokoja, v ktorom ho páchatel zastihol, prilipla na ňom. Rysy sa postupne vytrácali, no stále si udržiavala svoju jedinečnú krásu neprerušenu švmi. Jej tvár mala výraz, akoby sa vo chvíli okamžitej smrti nadýchla pôvabov, ktoré jej dodali čaro.

Zostala zabudnutá v póze, v ktorej by získala priazeň mnohých pohľadov...

V póze smrti... Kvôli tejto neskutočnosti súdni lekári, ktorí vyšetrovali telo, neboli schopní podať uspokojivú a objasňujúcu správu. Ich vedecké pozorovania zlyhali a priznali svoju nekompetentnosť, analyzovali príčiny, ktoré viedli k takejto smrti naplnenej jasnozrivosťou života. Bez pochyb to bola salónová smrť.

Chlad a tuhosť hebkej ochabnutosti, s ktorou sa zvalila do svojej premyslenej tragédie, boli jedinými dôkazmi o zločine. Spočiatku sa lekári domnievali, že šlo o nedobrovoľnú otravu,

aká sa často prihodí na elegantných stretnutiach, na tajných schôdkach alebo pri výleve citov...

Spoluvina tejto ženy pri vražde bola nesporná, už kvôli zdanlivému úmrtiu počas samovražedného flirtu...

Mala rysy smrti, ktorá sa odohrala počas snenia, rysy otrávenia citmi... Jej smrteľný spánok bol rovnaký ako u žien, čo upadajú do mdlôb v zákrutách nočných mór...

Éterická smrť, spôsobená príjemnou a nepochopiteľnou nedbalosťou, ju pokrývala závojom ústupnosti.

Všetko sa splietalo a všetko bolo čoraz menej vysvetliteľné. Lekári nenašli a neidentifikovali nič viac než stopu po nežnom pohladení, ktoré premošlo pôvab tela a vytriaslo z jeho úsmevu radosť...

3

– TENTO zločin, – povedal Detektív, – nie je v katalógu mojich pozorovaní. Zdá sa, že ho spáchal nejaký hypnotizér alebo iluzionista. Možno je to niekto z tých vizitiek...

Revolver určite vystrelil z ruky spiritualistu. Póza mŕtvej je rovnaká ako u žien, čo pri výstupe iluzionistu zaspia na pódiu...

Zbraň, ktorá jej vzala život, nie je hocijaká zbraň... vyzerá, akoby ňou otriasol elektrický prúd...

Elektrický revolver, jeden z najnovších vynálezov...

Vrah je určite vynálezca...

Tragédia sa stala v inom salóne, nie v tomto...

Obet bola premiestnená na diván potom, ako bol spáchaný zločin, inak sa nedá vysvetliť, prečo leží v takej chúlостivej polohe...

Telo navodzuje pocit, že ho tam umiestnila starostlivá priateľská ruka, predvídajúca ruka, ktorá pozná čaro žien... Takže vrah nemôže byť nikto z vizitiek...

Jediné pozorovateľné násilie je na jej nohách, ktoré sú v mechanickej polohe, akoby ich niekto prekrížil až potom, čo ich ochladila smrť...

Detektív sa chvíľu zaoberal týmito úvahami, prezieravo uvažoval nad orientálnym vzorom na koberci, žiaľom nábytku, prepychovými závesmi v izbe, pokúšal sa vycítiť kroky páchatela a hľadal žaketový gombík, ktorý vždy zostane na prikrývke, ako mŕtvy bod pátrania...

Žiadna škvrna po krvi. Žiaden náznak boja. Žiadne odtlačené dvere. Kľučky fungovali exemplárne, boli namastené pravdepodobnou pasivitou, ktorá v tomto dome vždy kralovala, možno aj práve v okamihu zločinu.

Všetko bolo neuveriteľné na tomto zločine plnom chýb, ktorý privádzal do rozpakov Detektívovo hľbanie.

Pomaly začal prehliadať izby, občas sa zastavil v uhloch, do ktorých sa v sústreďenosti vyšetrovania stavali jeho myšlienky. Odtiahol žalúzie a záclonky na oknách. Steny ostrážiteho salóna pokryla dráždivá jasnosť.

Zbystril sluch a vypol tak svoje myšlienky, zatvoril oči, akoby chcel lepšie zrekonštruovať scény, ktoré sa udiali za improvizovanými kulisami závesov, akoby chcel začuť echo kompromitujúcich vyjadrení, ktoré niekedy zostávajú zamotané v ozvene izieb dusiacich sa v samote...

Zapálil svoj hluchý lampión, aby mohol v tej mäťúcej jasnosti krok po kroku vystopovať pohyby vraha, ktorý určite na koberci zanechal odtlačky, a osobne označiť trasu jeho stupajú...

NEVLÚDNE gesto Detektíva sa okamžite zmenilo. Mysel' sa mu vyjasnila a škodoradostný úsmev mu pootvoril pery na ústach vyčerpaných otázkami...

Schodisko zavrzgalo tempom ženských krokov, pravidelných a istých. Hodiny spolu s harmonickými a radostnými krokmi striedavo odbíjali 10 a 12 úderov...

Hluk dverí, ktoré sa pretáhovali ako ruky po dlhej noci pohrúženia sa do spánku, znehybnil jeho hlbavý pohľad. Detektívovo žmurkanie sa sústredilo na jediné miesto a zdalo sa, že jedna vytrvalá myšlienka vrtala do jeho trápenia.

Ruky zvyknuté na tento rozruch sa hrabali v papieroch. Rúčka pera z vecí vytriasala ich lenivosť...

Detektív aj naďalej analyzoval zvuky, ktoré sa naraz ozývali, dúfal, že začuje ten falošný, udavačský zvuk. Nepriamy dôkaz. Odhalenie. No všetko bolo matematicky vymerané a prirodzené. Všetko naznačovalo, že tieto zvuky boli len zvyčajnými zvukmi, hudbou každodennosti v tejto izbe.

Rytmické kroky znovu prerušili nežiaduci pokoj, ktorý ho väznil. Prechádzal sa hore-dole z jedného kúta ticha, v ktorom boli všetci ponorení, do druhého.

Zvuk krokov sa približoval.

Niekedy ich bolo počuť až na prahu dverí, tých, ktoré mali otvoriť kompromitujúce ruky. Žeby tie, čo lomozili a hľadali udavačský list, ktorý už bol aj tak možno spálený...

Kroky sa približovali a dalo sa vytušiť, že každú chvíľu zavítajú uprostred očakávania. Ale náhle sa vzdialili zo strachu, že stúpia na miesto činu, zľakli sa stretnutia s niečím neobvyklým.

Detektívove pohľady a myšlienky zmenili smer. Zdvihol sa z kresla, v ktorom premýšľal, a pomaly kráčal k dverám, pri ktorých sa zastavili kroky...

Nárazom ich otvoril a jeho číhavý zrak prekvapil pohľad vysokej ženy tmavej pleti s veľkými divokými očami, elegantne oblečenej a s výzorom, ktorý napovedal, že prežila tretinu svojho života.

Stáli tam bez pohnutia, dlhú chvíľu sa pozorovali, chceli odhadnúť jeden druhého, chceli si vysvetliť to náhle stretnutie...

Ona sa zľahka a nežne usmiala, tým úsmevom, aký majú ženy pri akomkoľvek dobrodružstve, pri akomkoľvek prekvapení...

Detektív ju aj naďalej pitval, vyšetroval ju a zdvorile jej podal ruku...

Spravili niekoľko krokov a znovu, takmer priateľsky, sa na seba pozreli.

– Čo ste robili? Čo ste tak horlivo hľadali? – spýtal sa Detektív a podozrievavo sa usmieval.

– Chcela som sa informovať o miestnosti, ktorá bola v ten deň jeho obľúbenou.

– Kto je on?

– Akurát dnes neviem, ako sa volá. Včera sa predstavil ako François Buchon, lekár z fakulty v Paríži... Inokedy sa predstavuje ako Ferdinand Rossnerbach, bankský inžinier, a inokedy ako Richard Baxter, advokát a notár... Vy ste obchodník, s ktorým sa mal stretnúť?...

– Obchodník?... Obchodník?... Nie!...

– A prečo ste ma teda vzali za rameno, ako by sme sa poznali?

– Intuitívne a pretože vy ste žena, na ktorú som čakal. Usmiala sa. Jej vlasy, hodvábne od pohladení, znepokojil pohyb jej hlavy, ktorá sa otočila smerom k podhlavníku koketérie...

A zvodným gestom sa spýtala:

– Ja, žena... na ktorú ste vy... – A už sa viac neovládla a prisviedčavo a nedôveryhodne sa rozosmiala.

– Áno, vy ste žena, na ktorú som čakal. Nebuďte prekvapená. Povedzte mi, čo viete.

– Je to zvláštny muž... Dáva mi plat, ktorý si nezaslúžim, len preto, že sa zdvorilo starám o hostí, čo ho navštevujú... A za to, že prepisujem listy vo viacerých jazykoch, ktoré ani neviem, kam putujú...

Niekedy je to distingvovaný, elegantný, šarmantný muž, ktorý cez svoj dioptrický monokel svojim neudržateľným a dobyvačným pohľadom všetko pozoruje... Inokedy je to úplne obyčajný, bezstarostný muž s hrubými okuliarmi, vyzereá ako nejaký mudrc... so zanedbanou bradou a šedivými vlasmi... Inokedy zase muž salónov, ľahkomyselný a atraktívny, starostlivo oholený a učesaný „stacombom“...

Niekedy aj niekoľko týždňov nevyjde zo svojho prijímacieho salóna alebo ho vôbec nevidno. Vždy prichádza v aute inej značky.

V tmavom salóne ho navštevuje jedna nesmelá dáma a v inom salóne, v ktorom som nikdy nebola, jedna dáma so svetlofialovými kruhmi pod očami. Navštevuje ho veľa ľudí. Hlavne ženy. Jeho život je jedna veľká záhada. Ja ani dodnes neviem, prečo týmto domom prechádzajú toľkí ľudia. Niektorí sa vracajú. A iní upadnú do zabudnutia...

– A vy ste sa ako dostali do tohto domu?

– Cez INZERÁT... Bolo v ňom napísané:

„Hľadá sa pekné, diskrétno dievča. – Súkromná kancelária. – Dobrý plat. – Tel. 123-12.“

Bolo nás tu veľa a z tých najslubnejších vybrali mňa...

– Poznáte jeho vkus na ženy?

– Rôzny a nestály... V tajnej prijímacej sieni má schovanú súpravu pohľadov a úsmevov...

Má v obľube mŕtve ženy... Alebo také, čo umrú a nechajú po sebe rozruch, posledný dojem bez nadväznosti, aký sa neopakuje, akého sa nikto nebude môcť zmocniť, aký nikto nebude môcť ochutnať... alebo také, čo sa tvária ako mŕtve a už nikdy sa s ním nestretnú... tie, čo v ňom zabijú všetky spomienky, vyrámujú ho, vzpružia ho a obdarujú svojím umierajúcim a sklesnutým pohľadom, sklúčeným úsmevom a záverečným a stuhnutým výrazom.

– Prezradte, kto spáchal vraždu! – prerušil ju Detektív, prudko chytil dievča za plecía a silne ňou zatriasol.

– Ach!... Takže predsa len došlo k zločinu.

Ukážka zo zbierky avantgardných próz
Slečna Atakďalej (FACE, 2019).
Preložila Lucia Duero